

INTRODUCERE

I. ACTIVITATEA DE PRACTICĂ DE SPECIALITATE A STUDENȚILOR

Disciplina „Asistență socială aplicată și practică compactă de specialitate” se studiază la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, la Facultatea de Teologie Ortodoxă, domeniul de studii „Teologie”, în cadrul programului de studii „Teologie ortodoxă asistență socială”, ciclul de studii licență, în cadrul anilor de studiu I, II și III, precum și la ciclul de studii master, programul de studii „Familia creștină contemporană”, sub denumirea „Practică de specialitate”.

Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași își asumă responsabilitatea formării viitorilor asistenți sociali, asigurând o pregătire teoretică temeinică, întemeiată pe învățătura Bisericii lui Hristos și pe antropologia creștină, precum și activități practice care favorizează asumarea și aplicarea principiilor sociale, morale și duhovnicești în exercitarea profesiei. Activitățile practice sunt o componentă fundamentală în dezvoltarea competențelor studenților¹ și un element indispensabil al formării profesionale, constituind un prilej prin care aceștia dobândesc o înțelegere profundă a nevoilor sociale, își formează abilități esențiale și învață să răspundă cu empatie și profesionalism provocărilor din domeniul asistenței sociale. Astfel, asistența socială aplicată oferă oportunitatea de a observa și participa la procesul de aplicare a conceptelor teoretice în situații reale, facilitând înțelegerea modului în care principiile și metodele studiate se concretizează în viața de zi cu zi.²

Prin contactul nemijlocit cu diversitatea situațiilor sociale întâlnite în instituțiile în care își desfășoară activitatea practică, studenții învață să evalueze nevoile persoanelor vulnerabile, să identifice resursele disponibile și să elaboreze planuri de intervenție adaptate fiecărui caz. Totodată, ei sunt puși în situația de a se confrunta cu contexte care impun intervenții la nivel de grup sau comunitate,

---

¹ George Wilson, Berni Kelly, „Evaluating the Effectiveness of Social Work Education: Preparing Students for Practice Learning”, în *The British Journal of Social Work*, vol. 40, nr. 8/2010, pp. 2431-2449, disponibil la <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcq019> (accesat la data de 02 ianuarie 2025).

² Antonio Sandu, Elena Unguru, Ana Frunză, *Asistența socială bazată pe evidențe*, Editura Tritonic, București, 2020.

dezvoltând discernământ, gândire critică și o abordare strategică necesară în viitoarea carieră de asistent social.³

Asistența socială aplicată și practica de specialitate ajută la crearea unei legături vitale între teorie și realitatea cazuistică, reprezentând cadrul în care teoria se confruntă cu situațiile sociale concrete, oferindu-le studenților o perspectivă realistă și profund umană asupra complexității problemelor sociale. În acest proces, studenții își însușesc cunoștințele teoretice, dar totodată învață să le adapteze, în mod responsabil și creativ, la circumstanțele concrete ale fiecărui caz. Această integrare a teoriei în activitatea practică clarifică și aprofundează înțelegerea rolului asistentului social în comunitate⁴ și contribuie la consolidarea încrederii necesare pentru a face față provocărilor profesionale. Prin urmare, practica de specialitate devine un teren de formare holistică,⁵ deoarece studenții dobândesc nu doar competențe tehnice, ci și o empatie autentică și un angajament profund față de misiunea asistentului social, de a ajuta pe cei aflați în nevoie, consolidându-le înțelegerea misiunii asistentului social în viața comunității.

Vocația asistenței sociale își revelează dimensiunea profund creștină prin a fi aproapele celuilalt, în duhul Evangheliei, asumând responsabilitatea pentru cei aflați în suferință sau marginalizare. Valori precum demnitatea persoanei, solidaritatea, compasiunea, dreptatea și responsabilitatea față de aproapele sunt prezente încă din Vechiul Testament, unde Legea și profeții pun accent pe ocrotirea celor vulnerabili – orfani, văduve, săraci, străini – și pe justiția socială ca expresie a legământului cu Dumnezeu.⁶ În Noul Testament, aceste principii capătă o împlinire desăvârșită în modelul vieții și slujirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Prin învățătura Sa și prin faptele Sale, Hristos a așezat iubirea jertfelnică față de aproapele în centrul vieții creștine, chemându-i pe toți credincioșii să devină slujitori ai celor în suferință: „Adevărat zic vouă: întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). În acest sens, filantropia nu este doar o activitate umanitară, ci o lucrare duhovnicească, o manifestare concretă a iubirii lui Dumnezeu în lume, prin om. Biserica Ortodoxă, continuând această lucrare a lui Hristos, a cultivat de-a lungul secolelor o tradiție

---

³ Ancuța Daniela Tompea, *Inovare socială prin practică în asistența socială. Abordări sustenabile, practici de impact și schimbare comunitară*, Editura Institutul European, Iași, 2023.

⁴ Floricica Mariana Călin, *Metode și tehnici în asistența socială*, Editura Pro Universitaria, București, 2021.

⁵ George Neamțu, *Asistența socială. Studii și aplicații*, Editura Polirom, Iași, 2005.

⁶ P. P. Nistor, „Moral and Philosophical-Social Values in the Book of the Prophet Amos – Highlights for Contemporary Social Work”, în *Logos Universality Mentality Education Novelty-Section: Philosophy and Humanistic Sciences*, vol. 10, nr. 3, 2023, pp. 15-31.

vie a milosteniei și a slujirii aproapelui, întemeiată pe învățătura Sfinților Părinți și pe experiența comunităților creștine.

În lumina acestei învățături, studiul asistenței sociale într-un cadru teologic nu urmărește doar eficiența intervenției sociale, ci formarea unei conștiințe misionare și a unei vocații autentice de sprijinire a aproapelui. În această perspectivă, asistența socială se configurează ca o formă de slujire liturgică extinsă în spațiul societății; o formă de împărtășire a harului prin fapte ale iubirii.⁷ Studenții sunt chemați nu doar să aplice metode și tehnici, ci să se apropie de om cu inimă curată, cu empatie autentică și cu discernământ spiritual. Astfel, activitatea asistentului social devine o continuare a lucrării Bisericii în lume, reflectând chemarea fiecărui creștin de a fi mâinile întinse ale iubirii lui Hristos către cei aflați în suferință.

I.1. Descrierea activității de practică de specialitate și a importanței efectuării acesteia

Integrarea dimensiunii practice în cadrul formării teoretice ajută studenții să își dezvolte o perspectivă holistică, în care aspectele spirituale și cele practice se completează reciproc. Această abordare îi pregătește pentru provocările reale ale profesiei și le permite să rămână fideli valorilor creștine, în contextul unei lumi complexe și dinamice. Prin urmare, combinarea teologiei ortodoxe cu practica asistenței sociale creează specialiști bine pregătiți profesional și dedicați vocației lor umane și spirituale.

Teologia și asistența socială sunt domenii care se întâlnesc pe terenul valorilor comune ce stau la baza unei societăți care se ghidează pe valori umaniste⁸. Solidaritatea, compasiunea și dorința de a ajuta pe cei aflați în suferință sunt principii fundamentale care unesc aceste două arii de activitate, oferindu-le o dimensiune complementară. Teologia creștin-ortodoxă⁹ promovează ideea că fiecare persoană este creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, iar din această perspectivă, solidaritatea și compasiunea nu sunt doar simple idealuri morale, ci obligații spirituale. Ele implică o responsabilitate față de aproapele, indiferent de situația în care acesta se află. În mod similar, asistența socială își

---

⁷ K. A. Agard, „Philanthropy in World History and Culture”, în D. Cottrell, J. Matteson & E. Nash (editori), *Civic Ideals and the Giving Society*, Editura Learning to Give, Michigan, 2005, pp. 968-977.

⁸ Theo Hobson, *God Created Humanism: The Christian Basis of Secular Values*, Editura SPCK Publishing, Londra, 2017.

⁹ Nonna Verna Harrison, „The Human Person as Image and Likeness of God”, în Elizabeth Theokritoff, Mary B. Cunningham (editori), *The Cambridge Companion to Orthodox Christian Theology*, Editura Cambridge University Press, Cambridge, 2009, pp. 78-92.

fundamentează intervențiile pe respectul pentru demnitatea umană, având ca scop principal îmbunătățirea calității vieții celor vulnerabili¹⁰. Abordarea asistenței sociale, bazată pe politici și metode de intervenție, este, în esență, aceeași ca în creștinism: grija pentru celălalt și dorința de a contribui la bunăstarea comunității.

Punctul de convergență dintre teologie și asistența socială este reprezentat de vocația de a sluji. Teologia oferă o motivație spirituală, un sens profund al misiunii de a-i ajuta pe ceilalți, în timp ce asistența socială aduce instrumentele practice necesare pentru a face acest lucru eficient. Împreună, aceste domenii creează o abordare integrată, în care principiile morale și spirituale sunt puse în practică prin acțiuni concrete, contribuind la o societate justă și umană. Astfel, colaborarea dintre teologie și asistența socială nu doar că îmbogățește fiecare dintre cele două domenii în parte, ci amplifică impactul pozitiv asupra celor aflați în suferință.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă, studenții programului de studii „Teologie ortodoxă asistență socială” își dezvoltă o fundație solidă de cunoștințe despre religie, etică și moralitate, care sunt esențiale în abordarea diverselor probleme sociale. Studenții sunt orientați către valori morale și spirituale, care îi ajută să empatizeze profund cu nevoile celorlalți și să abordeze asistența socială într-un mod holistic. Practica de specialitate reprezintă o etapă esențială în formarea viitorilor asistenți sociali, oferindu-le oportunitatea de a interacționa direct cu rețeaua de servicii sociale. Acest contact direct le permite studenților să înțeleagă nu doar structura și funcționarea instituțiilor de protecție socială, ci și rolul lor fundamental în sprijinirea persoanelor în nevoie și comunităților aflate în dificultate. Observând și participând la activitățile desfășurate de asistenți sociali cu experiență, aceștia învață cum să identifice nevoile beneficiarilor, să dezvolte planuri de intervenție și să colaboreze cu diverse instituții. Această expunere îi ajută să înțeleagă complexitatea problemelor sociale, precum și importanța unei abordări integrate, care combină cunoștințele teoretice cu aplicarea practică.

Un alt beneficiu al practicii de specialitate este înțelegerea impactului semnificativ pe care asistența socială îl poate avea asupra vieții persoanei și comunităților. Studenții pot observa direct cum intervențiile bine planificate pot transforma vieți, oferind nu doar sprijin material, ci și speranță, încredere și șansa unei vieți mai bune. Această experiență concretă le oferă motivația necesară pentru a-și dezvolta cariera în domeniu și pentru a deveni profesioniști dedicați. Prin intermediul practicii de specialitate, viitorii asistenți sociali dobândesc nu doar cunoștințe și abilități practice, ci și o înțelegere profundă a importanței rolului lor în societate. Aceasta nu este doar o componentă a formării lor profesionale, ci și o

---

¹⁰ Doru Buzducea, *Asistența socială. Compendiu de istorie, teorie și practică*, Editura Polirom, Iași, 2021.

experiență transformatoare, care îi pregătește pentru responsabilitățile complexe ale carierei lor.

Practica de specialitate efectuată de studenți are ca scop general pregătirea corespunzătoare a acestora pentru profesia de asistent social, profesie care se întemeiază pe credința, dar și pe respectul față de valorile și demnitatea tuturor ființelor umane, asigurând elaborarea și implementarea de programe care să se adreseze nevoilor specifice ale acestora, pentru generarea bunăstării sociale, conform „Codului de bună practică al asistentului social” (Hotărârea CNASR nr. 2/2019).¹¹ Această experiență practică contribuie la dezvoltarea competențelor necesare pentru o carieră de succes în asistența socială, încurajând studenții să își dezvolte abilități precum observarea activă, analiza critică și reflecția asupra experiențelor de învățare. Prin activitățile desfășurate de studenți în timpul practicii de specialitate și a serviciilor oferite, aceștia contribuie direct la îmbunătățirea condițiilor de viață ale persoanelor vulnerabile.

I.2. Organizarea activității de practică

Organizarea și coordonarea activității de practică de specialitate a studenților presupune implicarea în acest proces, pe de o parte, a cadrelor didactice universitare, care asigură coordonarea academică a activităților de practică și evaluarea stagiului de practică, iar pe de altă parte, a reprezentanților partenerilor de practică, ce au ca responsabilitate principală organizarea și desfășurarea efectivă a tuturor activităților necesare pentru atingerea obiectivelor practicii și dobândirea de către studenți a competențelor necesare îndeplinirii corespunzătoare a activităților care cad în sarcina acestora, ca practicanți.

În accepțiunea prevederilor Legii nr. 258/2007 privind practica elevilor și studenților, părțile implicate în desfășurarea activității de practică de specialitate a studenților sunt:

- *practicantul* – este studentul implicat în activități practice, care acumulează experiență practică direct legată de obiectivele educaționale (art. 2 din Legea nr. 258/2007);
- *organizatorul de practică* – este unitatea de învățământ universitar, care se ocupă de derularea activităților cu scop educativ și formativ, care are rolul de a coordona procesul de pregătire practică, asigurând un mediu adecvat pentru dezvoltarea competențelor și consolidarea cunoștințelor

---

¹¹ <https://cnasr.ro/cod-privind-practica-asistentului-social>

dobândite, facilitând legătura dintre teorie și aplicațiile practice necesare pentru specializarea aleasă (art. 3 alin. 1 din Legea nr. 258/2007);

- *partenerul de practică* – este o persoană juridică, instituție publică sau o altă organizație, care își desfășoară activitatea în domenii compatibile cu specializările recunoscute de Ministerul Educației, unde se realizează efectiv activitatea practică de către practicant (art. 3 alin. 1 din Legea nr. 258/2007).

Organizarea activității de practică de specialitate a studenților facultății de asistență socială presupune parcurgerea următoarelor etape:

➤ **Organizarea activității de practică la începutul semestrului**

La debutul semestrului, profesorul coordonator de practică are responsabilitatea de a organiza o întâlnire cu toți membrii grupei de practică. În cadrul acestei reuniuni, se va realiza repartizarea locurilor disponibile pentru desfășurarea practicii, ținând cont de specificul instituțiilor partenere și de interesele studenților. Totodată, profesorul va prezenta metodologia de derulare a activităților de practică, stabilind clar etapele și regulile ce trebuie respectate. Un alt aspect esențial al întâlnirii îl constituie enunțarea obiectivelor urmărite, astfel încât studenții să aibă o înțelegere clară a competențelor și experiențelor vizate în această etapă formativă.

➤ **Criterii și procedura de repartizare a locurilor de practică**

Repartizarea locurilor de practică, realizată de profesorul coordonator, se va desfășura la începutul anului universitar, acoperind întreaga perioadă de practică. Procesul se bazează pe o evaluare atentă a intereselor exprimate de fiecare student, corelate cu aptitudinile și competențele acestuia. Astfel, se asigură o potrivire optimă între nevoile instituțiilor partenere și profilul studenților, oferindu-le oportunitatea de a acumula experiența practică relevantă pentru formarea lor profesională. Această abordare personalizată urmărește să maximizeze beneficiile practicii, să stimuleze implicarea activă a studenților și să contribuie la dezvoltarea abilităților necesare integrării eficiente pe piața muncii.

➤ **Respectarea programului de practică**

Studentul este obligat să se prezinte săptămânal la locul de practică repartizat, respectând programul stabilit în orarul general al activităților didactice. Acest program va fi ajustat în funcție de preferințele și cerințele agenției de practică, pentru a asigura compatibilitatea dintre activitățile academice și cele practice. Prezența regulată și punctualitatea sunt esențiale pentru desfășurarea eficientă a activităților, contribuind la consolidarea unei relații profesionale cu agenția parteneră.

➤ **Monitorizarea activității de practică prin întâlniri periodice**

Profesorul coordonator va organiza periodic întâlniri cu membrii grupei de practică, având ca scop monitorizarea atentă a desfășurării activităților. Aceste reuniuni oferă cadrul pentru evaluarea progresului studenților, identificarea

eventualelor dificultăți și discutarea soluțiilor pentru depășirea acestora. În cadrul întâlnirilor, studenții vor avea ocazia să împărtășească experiențele acumulate, să primească feedback constructiv și să clarifice eventuale neînțelegeri legate de sarcinile primite. De asemenea, profesorul va asigura îndrumare și sprijin, pentru a se asigura că obiectivele stabilite pentru practică sunt atinse în mod eficient, contribuind astfel la formarea profesională a studenților.

➤ **Vizite de supraveghere la locurile de practică**

Profesorul coordonator poate efectua vizite inopinate la locurile de practică ale studenților, conform orarului de activitate practică stabilit și comunicat de aceștia la începutul semestrului. Scopul acestor vizite este de a monitoriza în mod direct desfășurarea activităților și de a evalua implicarea studenților în sarcinile atribuite. Totodată, vizitele permit verificarea respectării condițiilor de practică și colaborarea dintre studenți și agențiile partenere. Aceste inspecții contribuie la asigurarea calității procesului de formare practică, identificarea timpurie a eventualelor probleme și oferirea de sprijin adecvat pentru o experiență educațională completă și eficientă.

I.3. Obligațiile coordonatorului de practică

Coordonatorul de practică, în calitate de reprezentant al organizatorului de practică, are următoarele responsabilități în ce privește organizarea, desfășurarea, supravegherea și evaluarea stagiului de practică a studenților:

- să informeze studenții, prin șeful de grupă, despre data și locul întâlnirii atunci când aceasta este convocată, asigurând comunicarea eficientă a detaliilor necesare pentru participare;
- să informeze studenții, la începutul anului universitar, despre metodologia desfășurării practicii și obiectivele ce urmează a fi atinse, oferind claritate și direcție pentru activitățile planificate;
- să aloce locurile de practică disponibile, ținând cont de interesele și aptitudinile fiecărui student, pentru a asigura o potrivire adecvată între nevoile individuale și cerințele locului de practică;
- să organizeze întâlniri cu membrii grupei pentru a evalua progresul și a monitoriza desfășurarea activităților de practică, asigurând sprijin și îndrumare pe parcursul procesului;
- să realizeze vizite inopinate la locurile de practică, conform programului comunicat de studenți la începutul semestrului și să documenteze aceste vizite prin procese-verbale întocmite pe parcursul activității;